

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 maja 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie przepisów art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 158 §1 i art. 156§1 pkt 2 k.p.a. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku P. S. z 7 lutego 2018 r. odmówił stwierdzenia nieważności decyzji z 16 stycznia 2008 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na podstawie art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS decyzją z dnia 16 stycznia 2008 r. zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 lipca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w kwocie 28.982,02 zł. Dodał, że z akt sprawy, w tym z wyroku z dnia 27 marca 2007 r., sygn. akt IV K 665/06 wynika, że udzielono ubezpieczonemu pomocy w uzyskaniu nienależnie pobranego świadczenia i poprzez złożenie dokumentów poświadczających nieprawdę doprowadził ZUS do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy w w/w okresie. Organ rentowy dodał, że niniejsza decyzja została doręczona ubezpieczonemu. Od przedmiotowej decyzji wnioskodawca nie wniósł odwołania, decyzja jest prawomocna.

/decyzja – k. 38 – 39 plik VII akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył wnioskodawca P. S. reprezentowany przez adwokata. Zaskarżonej decyzji zarzucił niepełne rozpoznanie sprawy poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności i nieuwzględnienie dowodów z sądowego postępowania karnego prowadzonego przeciwko P. S. przed Sądem Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi IV Wydział Karny sygn. akt IV K 298/06, a oparcie orzeczenia wyłącznie o dowód z wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi IV 665/06 nie dotyczącego P. S.. W konsekwencji skarżący wniósł o uwzględnienie przedmiotowego odwołania poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie ZUS Oddział I w Ł. sprawy do ponownego rozpoznania.

/odwołanie – k. 3 – 7/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 17/

Na rozprawie w dniu 21 stycznia 2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania, ewentualnie o odrzucenie odwołania, jeśli Sąd uznałby, że decyzja nie została doręczona i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/protokół rozprawy z dnia 21 stycznia 2020 r. – 00:01:31 – 00:11:29, 00:11:29 – 00:22:13 – płyta CD – k. 168/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 13 maja 1998 r. przyznano P. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres od 1 czerwca 1998 r. do 31 maja 2000 r.

/decyzja – k. 23 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 19 czerwca 2000 r. przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 maja 2000 r. do 30 czerwca 2001 r.

/decyzja – k. 47 plik I akt ZUS/

Wyrokiem z dnia 27 marca 2007 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi po rozpoznaniu sprawy S. T. oskarżonego o to, że: w okresie od kwietnia 1997 r. do czerwca 2001 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako osoba zatrudniona na stanowisku lekarza w Oddziale Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego, a od 1 listopada 2000 r. w Oddziale (...) Akademii Medycznej w Ł. imienia N. B. oraz prowadząca prywatną praktykę lekarską w ramach własnego gabinetu, w krótkich odstępach czasu realizując z góry powzięty zamiar umożliwienia ubiegania się o przyznanie nienależnego świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego w razie choroby udzielił pomocy P. S. poprzez przekazanie specjalistycznych rad i informacji o objawach choroby wieńcowej umożliwiających przedstawienie wiarygodnego wywiadu lekarzowi orzecznikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez podrobienie w celu użycia jako autentycznych i dostarczenie karty informacyjnej o nieustalonym numerze z dnia 10 maja 1995 r. dotyczącej leczenia w Szpitalu (...) w Ł., poświadczającej rzekomy pobyt w szpitalu w okresie od 28 kwietnia 1995 r. do 10 maja 1995 r. z powodu zawału mięśnia sercowego i przeprowadzenie specjalistycznych badań lekarskich, karty informacyjnej o nieustalonym numerze z dnia 9 lutego 1998 r. dotyczącej leczenia w Klinice (...) w Ł., poświadczającej rzekomy pobyt w szpitalu w okresie od 2 lutego 1998 r. do 9 lutego 1998 r. z powodu zaostrzenia choroby wieńcowej i przeprowadzenie specjalistycznych badań lekarskich oraz karty informacyjnej nr L.DZ.KL. (...) z dnia 4 października 1999 r. dotyczącej leczenia w Klinice (...) w Ł., poświadczającej rzekomy pobyt w szpitalu w okresie od 18 września 1999 r. do 4 października 1999 r. z powodu kolejnego zawału mięśnia sercowego i przeprowadzenie specjalistycznych badań lekarskich, na której przystawił pieczętki pracowników naukowych Akademii Medycznej w Ł. i podrobił podpisy M. M. i W. P. a nadto poprzez wystawienie w ramach posiadanych uprawnień zaświadczenia lekarskiego N-14 w dniu 4 kwietnia 1997 r. i dwóch zaświadczeń lekarskich N-9 w dniach 18 maja 2000 r. do 15 czerwca 2001 r. poświadczających nieprawdę w zakresie mającego znaczenie prawne przebycia zawałów mięśnia sercowego, a czym umożliwił P. S. podstępne wprowadzenie w błąd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i doprowadzenie go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego w razie choroby – renty z tytułu niezdolności do pracy w łącznej kwocie 29.599,50 zł przyznanego nienależnie decyzją nr (...) z dnia 13 maja 1998 r. a wypłaconego za okres od 1 czerwca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. uznał oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów i m.in. na podstawie art. 72 §2 k.k. zobowiązał oskarżonego S. T. do naprawienia szkody wyrządzonej czynami zabronionymi opisanymi pkt od I do LXVI (z wyłączeniem czynów z pkt IX, XXI, XXXV, XXXVI, XLIV, L, XL) poprzez zapłatę w terminie 7 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku na rzecz (...) Oddziału w Ł. kwoty 807.924,57 zł, będącej sumą kwot poszczególnych szkód w mieniu pokrzywdzonego, wymienionych w zarzutach z powołanych wyżej pkt. aktu oskarżenia, z tym zastrzeżeniem, że częściowe lub całkowite naprawienie szkody przez innych n/w sprawców, których zachowania wyrządziły szkody majątkowe w mieniu ZUS, w uzyskaniu których oskarżony S. T. pomagał, a co do których sprawców już wydano n/w prawomocne wyroki skazujące i na tej podstawie zobowiązano do naprawienia wyrządzonych szkód zwalnia oskarżonego S. T. w tych częściach z powyższego obowiązku.

/wyrok – k. 61 – 63 plik I akt ZUS/

Wyrok jest prawomocny.

/bezsporne/

Decyzją z dnia 7 września 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. wykonując wyrok Sądu z dnia 27 marca 2007 r. sygn. akt IV K 665/06 zobowiązał P. S. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 czerwca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w kwocie 29599,50 zł i odsetek za okres od 23 czerwca 1998 r. do 20 czerwca 2001 r. w kwocie 10349,53 zł (łącznie 39949,03 zł). Przesyłka wysłana została na adres Ł., ul (...).

/decyzja – k. 73 plik I akt ZUS/

Przesyłka wróciła do ZUS w dniu 1 października 2007 r. z adnotacją – zwrot – nie podjęto w terminie.

/przesyłka – k. 75 plik I akt ZUS/

Decyzja nie została doręczona wnioskodawcy.

/bezsporne/

Następnie decyzją z dnia 16 stycznia 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 lipca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w kwocie 28.982,02 zł oraz odsetek za okres od 21 lipca 1998 r. do 20 czerwca 2001 r. w kwocie 9778,22 zł w terminie 30 dni od daty doręczenia decyzji.

/decyzja – k. 8, k. 79 plik I akt ZUS/

Przesyłka wysłana pod adresem Ł. ul. (...), nie została odebrana przez ubezpieczonego i nastąpił jej zwrot do ZUS w dniu 4 lutego 2008 r. z adnotacją „zwrot – nie podjęto w terminie” (I awizo zostało dokonane w dniu 18 stycznia 2008 r., II awizo zostało dokonane w dniu 25 stycznia 2008 r.). Przesyłka została uznana za doręczoną w trybie awizo. Nowy adres został ustalony z urzędu w oparciu o informacje z akt karnych oraz oświadczenie małżonki, o tym, iż wnioskodawca pod adresem na ul (...) nie mieszka od kilku lat.

/pismo – k. 52, przesyłka – k. 81 – 83 plik I akt ZUS, kopia pism a akt karnych k.88 i k.90/

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2008 r. zastosowano w stosunku do wnioskodawcy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Wnioskodawca został zatrzymany w dniu 4 marca 2008 r. Środek zapobiegawczy uchylono 13 czerwca 2008 r.

/pismo – k. 52/

Wyrokiem z dnia 30 września 2013 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi IV Wydział Karny sygn. akt IV K 298/06 uznał, że:

- oskarżony P. S. w dniu 14 maja 1997 r. w Ł., w ramach procedury ubiegania się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby posłużył się poświadczającym nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, dokumentem w postaci karty informacyjnej z dnia 10 maja 1995 r. o nieustalonym numerze, dotyczącą leczenia w Szpitalu (...) w Ł. w okresie od 28 kwietnia 1995 r. do 10 maja 1995 r., okazując ją podczas badania przeprowadzonego przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, czym wypełnił dyspozycję art. 273 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie wobec przedawnienia karalności czynu i koszty postępowania w tym zakresie przejmując na rachunek Skarbu Państwa,

- oskarżony P. S. w okresie od 7 maja 1998 r. do 24 lipca 2001 r. w Ł. działając w krótkich odstępach czasu i w wykonywaniu z góry powziętego zamiaru w ramach procedury ubiegania się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby dwukrotnie posłużył się poświadczającymi nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, dokumentami w postaci kart informacyjnych z leczenia szpitalnego w Szpitalu (...) w Ł. z dnia 9 lutego 1998 r. o nieustalonym numerze i z 4 października 1999 r. nr (...) oraz poświadczającymi nieprawdę zaświadczeniami lekarskimi N-9 z dnia 18 maja 2000 r. i 15 czerwca 2001 r. czym wypełnił dyspozycję art. 273 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie wobec przedawnienia karalności czynu i koszty postępowania w tym zakresie przejmując na rachunek Skarbu Państwa.

/wyrok – k. 30 – 32 plik VII akt ZUS/

W dniu 13 lutego 2018 r. ubezpieczony P. S. złożył wniosek:

1. o stwierdzenie nieważności decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. z dnia 7 września 2007 r. o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych przez P. S. w okresie od 1 czerwca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w kwocie 29.599,50 zł i odsetek za okres od 23 czerwca 1998 r. do 20 czerwca 2001 r. w kwocie

10.349,53 zł, którą wydano w wykonaniu wyroku z dnia 27 marca 2007 r. Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi IV Wydział Karny sygn. akt IV K 665/06 – wydanej z rażącym naruszeniem prawa,

2. o stwierdzenie nieważności prawomocnej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. z dnia 16 stycznia 2008 r. o stwierdzeniu, że P. S. zgodnie z wyrokiem z dnia 27 marca 2007 r. Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi IV Wydział Karny sygn. akt IV K 665/06 pobrał nienależne świadczenie za okres od 1 czerwca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w łącznej kwocie 29.599,50 zł – wydanej z rażącym naruszeniem prawa.

/wniosek – k. 24 – 27 plik VII akt ZUS, k. 34 – 35 plik VII akt ZUS/

Decyzją z dnia 29 maja 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 7 września 2007 r. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że decyzja z dnia 7 września 2007 r. nie została wnioskodawcy doręczona zgodnie z przepisami k.p.a. Dodał, że zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa oznacza to w rezultacie nieistnienie takiej decyzji w obrocie prawnym. A zatem jest to akt prawny nieistniejący.

/decyzja – k. 37 plik VII akt ZUS/

Oskarżony S. T. w dniu 24 kwietnia 2014 r. uregulował należność główną określoną w decyzji z 16 stycznia 2008 r. Do spłaty pozostały odsetki do dnia wydania decyzji w kwocie 9.778,22 zł i odsetki memoriałowe do dnia spłaty należności głównej w wysokości 23.241,59 zł. Łącznie 33.019,81 zł. W okresie od listopada 2017 r. do czerwca 2018 r. ze świadczenia ubezpieczonego była potrącona kwota 14.163,20 zł. Kwota ta została zaliczona na poczet należnych odsetek.

/pismo – k. 42 plik VII akt ZUS/

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ZUS oraz aktach sądowych, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność stanu zdrowia ubezpieczonego w latach 1998 – 2001 albowiem Sąd w niniejszej sprawie badał jedynie czy decyzja z dnia 16 stycznia 2008 r. została wydana z rażącym naruszeniem prawa i czy są podstawy do stwierdzenia jej nieważności, nie badał natomiast stanu zdrowia ubezpieczonego w w/w okresie. Sprawa ta bowiem nie jest odwołaniem od decyzji z dnia 16 stycznia 2008 r., a odwołaniem od decyzji z dnia 30 maja 2019 r. o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji z 16 stycznia 2008 r. W ocenie Sądu wnioski te zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania i nie mogły mieć wpływu na ocenę zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd musi ustosunkować się do wniosku pełnomocnika organu rentowego o odrzucenie odwołania w przypadku uznania argumentu pełnomocnika wnioskodawcy, iż pierwotna decyzja w ogóle nie została doręczona.

Podstawy prawne do odrzucenia odwołania są ściśle określone przez ustawodawcę, a zatem bez zaistnienia jednej z tych okoliczności nie jest możliwe odrzucenie odwołania a konieczne jest jego merytoryczne rozpoznania.

Pełnomocnik organu rentowego nie wskazał takiej podstawy prawnej, a jedynie wniosek związał z zarzutem niedoręczenia decyzji. Należałoby zatem przyjąć, iż chodzi o odrzucenie odwołania jako przedwczesnego. Przepisy nie regulują takiej sytuacji, bowiem regulują procedurę w zakresie spraw istniejących a nie nieistniejących. Odwołać można się od decyzji wydanej lub w związku z milczeniem organu rentowego. Nie można odwołać się gdy nie mamy do czynienia z żadną z tych sytuacji. Mimo braku podstawy prawnej można by odrzucić odwołanie jako niedopuszczalne, jednak tylko w sytuacji gdyby nie wydano decyzji i nie było wniosku, który nie zostałby rozpoznany. Jeśli natomiast stron, która twierdzi, że nie otrzymała decyzji odwołuje się od niej to jedynym logicznym wnioskiem jest to, że

zapoznała się z treścią tej decyzji a zatem w jakiej formie (choćby ułomnej) została jej doręczona (mogła zapoznać się z jej treścią).

W niniejszej sprawie wnioskodawca wiedział o wydanych pierwotnych decyzjach bowiem złożył wnioski o uznanie ich nieważności.

Podkreślić jednak należy, iż powyższe rozważania w ogóle nie mogą mieć zastosowania w sprawie, gdyż odwołanie nie dotyczy pierwotnych decyzji a decyzji odmawiającej stwierdzenia nieważności. Ta natomiast decyzja, czego nie kwestionuje żadna ze stron, została doręczona.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania sporu Sąd uznał, iż odwołanie nie jest zasadne.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Okręgowy rozważył, że żaden przepis tak ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak i ustawy systemie ubezpieczeń społecznych nie zawiera normy pozwalającej na stwierdzenie nieważności decyzji.

Stosownie jednak do treści art. 124 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53), w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Bardziej tę kwestię reguluje przepis art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266) wskazując, że decyzje ostateczne Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.

W myśl art. 156 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która:

- 1)wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości;
- 2)wydana została bez podstawy prawnej lub **z rażącym naruszeniem prawa;**
- 3)dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną;
- 4)została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie;
- 5)była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały;
- 6)w razie jej wykonania wywołałaby czyn zagrożony karą;
- 7)zawiera wadę powodującą jej nieważność z mocy prawa.

§ 2 stanowi, że nie stwierdza się nieważności decyzji z przyczyn wymienionych w § 1 pkt 1, 3, 4 i 7, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dziesięć lat, a także gdy decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne.

Należy wskazać, że decyzja administracyjna obciążona wadami wymienionymi w art. 156 §1 k.p.a. jest aktem administracyjnym indywidualnym istniejącym w obrocie prawnym, a jej eliminacja z niego następuje w trybie i na zasadach określonych w k.p.a. Artykuł 156 k.p.a. określa organ właściwy do stwierdzenia nieważności, a także przesłanki pozytywne (§ 1) oraz negatywne stwierdzenia nieważności, które wyłączają możliwość stwierdzenia nieważności (§ 2) - /komentarz pod red. Hauser 2020, wyd. 6/G. do art. 156 k.p.a. - legalis/

Zgodnie z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która "wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa". Przepis ten zawiera dwie odrębne przesłanki stwierdzenia nieważności, które mają charakter nieostrej, dlatego granica między wydaniem decyzji bez podstawy prawnej a wydaniem decyzji z rażącym naruszeniem prawa może być trudna do uchwycenia. Naczelny Sąd Administracyjny w wyr. z 21.8.2001 r. ((...) SA (...), L.) stwierdził, że: "wydanie decyzji bez podstawy prawnej oznacza, że

albo nie ma przepisu prawnego, który umocowuje administrację publiczną do działania, albo też przepis jest, ale nie spełnia wymagań podstawy prawnej działania organów tej administracji, polegającego na wydawaniu decyzji administracyjnych rozumianych jako indywidualne akty administracyjne zewnętrzne. Rażące naruszenie prawa oznacza natomiast wadliwość decyzji skutkiem naruszenia norm prawnych regulujących działania administracji publicznej w indywidualnych sprawach, w szczególności przepisów prawa procesowego oraz materialnego, o szczególnie dużym ciężarze gatunkowym. Zachodzi zatem w przypadku gdy czynności zmierzające do wydania decyzji administracyjnej oraz treść załatwienia sprawy w niej wyrażona stanowią zaprzeczenie stanu prawnego sprawy w całości lub w części". /komentarz pod red. Hauser 2020, wyd. 6/G. do art. 156 k.p.a. - legalis/

W doktrynie i orzecznictwie zarysowały się różnice odnoszące się do zagadnienia, czy przy wykładni pojęcia "rażącego naruszenia prawa" należy brać pod uwagę skutki naruszenia prawa, ewentualnie jego zakres i rodzaj, czy też wystarczające jest odniesienie się jedynie do charakteru normy prawnej, która została naruszona (zob. M. Sieńkuć, Rażące naruszenie prawa w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, s. 709).

Pojęcie prawa w zwrocie "rażące naruszenie prawa" powinno być rozumiane szeroko, obejmując swoim zakresem przepisy prawa materialnego, procesowego oraz przepisy o charakterze ustrojowym (J. Borkowski, w: Adamiak, Borkowski, KPA. Komentarz, 2009, s. 599). Zob. wyr. WSA w Rzeszowie z 8.5.2014 r. ((...) SA/R. 194/14, L.): "naruszenie prawa" to naruszenie prawa materialnego, procesowego, oraz przepisów o charakterze ustrojowym i kompetencyjnym. Można wobec tego stwierdzić, że chodzi o wszystkie normy prawne regulujące działanie administracji publicznej w indywidualnych sprawach, niezależnie od tego, z jakich przepisów prawa się wywodzą".

Przyjmuje się, że rażące naruszenie prawa zachodzi w przypadku naruszenia przepisu niepozostawiającego wątpliwości co do jego bezpośredniego rozumienia. Rażące naruszenie prawa jest więc oczywiste, wyraźne, bezsporne (zob. J. Jendrośka, B. Adamiak, Zagadnienie rażącego naruszenia prawa, s. 69 i n.). Można zatem mówić o nim tylko wówczas, gdy proste zestawienie treści rozstrzygnięcia z treścią zastosowanego przepisu prawa wskazuje na ich oczywistą niezgodność (wyr. NSA z 17.4.1996 r., (...) SA 565/95, BS 1997, Nr 2, s. 26). Oczywistość naruszenia prawa ma miejsce w szczególności wówczas, gdy decyzja została wydana wbrew zakazom lub nakazom ustanowionym w przepisie, a także wtedy, gdy wbrew przesłankom przepisu nadano prawa lub nałożono obowiązki lub też odmówiono ich nadania (nałożenia) – wyr. NSA z 26.5.1989 r. ((...) SA 339/89, (...) 1989, Nr 1, poz. 50); tak samo wyr. WSA w Białymstoku z 27.4.2010 r. ((...) SA/Bk 58/10, L.) oraz wyr. NSA z 18.12.2008 r. (II OSK 972/07, L.). W sposób rażący może zostać naruszony wyłącznie przepis, który nadaje się do zastosowania w tzw. bezpośrednim rozumieniu, tzn. taki, który nie wymaga stosowania wykładni prawa, a skutki, które wywołuje decyzja uznana za rażąco naruszającą prawo, to skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia wymagań praworządności – skutki gospodarcze lub społeczne naruszenia, których wystąpienie powoduje, że nie jest możliwe zaakceptowanie decyzji jako aktu wydanego przez organy praworządnego państwa (wyr. WSA w Warszawie z 6.9.2017 r., (...) SA/Wa (...), L.).

O rażącym naruszeniu prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. decydują łącznie trzy przesłanki: oczywistość naruszenia prawa, charakter przepisu, który został naruszony, oraz racje ekonomiczne lub gospodarcze - skutki, które wywołuje decyzja. Oczywistość naruszenia prawa ma miejsce wówczas, gdy istnieje oczywista sprzeczność pomiędzy treścią przepisu a rozstrzygnięciem objętym decyzją. Skutki, które wywołuje decyzja uznana za rażąco naruszającą prawo, to skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia wymagań praworządności - gospodarcze lub społeczne skutki naruszenia, których wystąpienie powoduje, że nie jest możliwe zaakceptowanie decyzji jako aktu wydanego przez organy praworządnego państwa (wyrok NSA z 25.10.2019 r., II OSK (...)) - LEX nr 2761961).

Ustosunkowując się do argumentów wnioskodawcy dotyczących ewentualnych nieprawidłowości związanych z doręczeniem pierwotnej decyzji to z całą mocą stwierdzić należy, iż nie mogą być one brane pod uwagę przy rozpoznawaniu zarzutu nieważności postępowania.

Należy wskazać, że zgodnie z wyrokiem NSA z 16 stycznia 2014 r., (...), wady określone w art. 156 §1 k.p.a. nie są wadami o charakterze proceduralnym, gdyż usuwanie takich wad dokonywane jest na podstawie przepisów o wznowieniu postępowania. W postępowaniu dotyczącym stwierdzenia nieważności ocenie podlegają sama decyzja i jej skutki prawne, a poprzedzające ją postępowanie może być tylko elementem prowadzącym do tej oceny. Ponieważ postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji jest ograniczone jedynie do weryfikacji samej decyzji administracyjnej, z wyłączeniem możliwości rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej, której dotyczy weryfikowane rozstrzygnięcie, to organ nadzoru nie może dokonywać nowych lub dodatkowych ustaleń faktycznych, a jego zadaniem jest jedynie zbadanie stanu z daty wydania weryfikowanej decyzji. Tak więc przedmiotem postępowania w tego rodzaju sprawie jest kwestia procesowa, co oznacza, że w postępowaniu organ nie może przejść do merytorycznego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej materialnej, a jedynie zbadać ją pod kątem wystąpienia kwalifikowanych wad prawnych decyzji – LEX nr 1452714.

Podobne stanowisko wyraził także Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie I OSK (...) I wskazał, że rażące naruszenie prawa, o którym mowa w art. 156 §1 pkt 2 k.p.a. ma dotyczyć samej decyzji administracyjnej, a nie poprzedzającego ją postępowania. Wada rażącego naruszenia prawa stanowiąca przesłankę stwierdzenia nieważności decyzji musi jednak tkwić w samej decyzji, a to znaczy, że nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji z powodu rażącego naruszenia prawa procesowego, jeżeli treść decyzji odpowiada prawu – LEX nr 2526725.

Nadto w uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 czerwca 2018 r., w sprawie I OSK (...) podkreślono, iż (...) zarzuty dotyczące niedoręczenia decyzji nie mogły być uwzględnione z dwóch powodów. Przede wszystkim w orzecznictwie sądowo administracyjnym i piśmiennictwie utrwalony jest pogląd, że naruszenie przepisów postępowania administracyjnego uzasadniające wznowienie postępowania, określone w art. 145 k.p.a., nie może stanowić podstawy do stwierdzenia nieważności decyzji w oparciu art. 156 § 1 k.p.a. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 lutego 2010 r., sygn. II OSK 355/09, a który to pogląd Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela: poprzez udział w postępowaniu administracyjnym należy rozumieć udział stron w całym ciągu czynności postępowania. Przez udział stron w postępowaniu administracyjnym należy rozumieć nie tylko udział w jednej fazie postępowania, jaką jest postępowanie wyjaśniające, ale też w następnej fazie postępowania, którą stanowi faza rozstrzygnięcia. Udział w drugiej fazie postępowania administracyjnego zagwarantowany jest przez doręczenie stronie decyzji. Zatem, jeżeli organ nie doręczy decyzji stronie, oznacza to, że nie zagwarantował jej czynnego udziału w postępowaniu, pozbawiając tym samym prawa do ochrony interesu prawnego. W takiej sytuacji, jeżeli strona po upływie czasu dowie się, że w sprawie zapadła decyzja, przysługuje jej ochrona w trybie żądania wznowienia postępowania (por. także uwagi do art. 145 k.p.a. w komentarzu Kodeksu postępowania administracyjnego pod red. R. Hausera, wyd. 2018 r. Legalis). Zatem rażące naruszenie prawa, o którym mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. ma dotyczyć samej decyzji administracyjnej, a nie poprzedzającego ją postępowania. Wada rażącego naruszenia prawa stanowiąca przesłankę stwierdzenia nieważności decyzji musi jednak tkwić w samej decyzji, a to znaczy, że nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji z powodu rażącego naruszenia prawa procesowego, jeżeli treść decyzji odpowiada prawu. Zarzut związany z niezapewnieniem stronie czynnego udziału w postępowaniu bez jej winy może świadczyć o wystąpieniu przesłanki wznowienia (zgodnie z art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a.), a jako taki - nie może skutkować zastosowaniem art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. (...)

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że wbrew zarzutom skarżącego, organ rentowy odmawiając decyzją z dnia 30 maja 2018 r. stwierdzenia nieważności prawomocnej decyzji z 16 stycznia 2008 r., prawidłowo uznał, że nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności tej decyzji, o których mowa w art. 156 § 1 k.p.a. W szczególności, mając na uwadze argumentację przytoczoną przez skarżącego, nie można zgodzić się z forsowaną przez odwołującego tezę, że decyzja z 16 stycznia 2008 r. została wydana z rażącym naruszeniem prawa (art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.), albowiem wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi sygn. akt IV K 298/06 dotyczący wnioskodawcy został wydany 30 września 2013 r., a decyzja w przedmiotowej sprawie dotycząca zwrotu nienależnie pobranych świadczeń została wydana w dniu 16 stycznia 2008 r. Skarżący wskazał, że w związku z powyższym w/w decyzja jest nieważna. Jednakże nie można zgodzić się ze stanowiskiem wnioskodawcy albowiem

zgodnie z treścią art. 138 ust. 2 pkt 2, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się: świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia. Oznacza to, że wystarczające się posłużenie się podrobionym dokumentem i wydanie na jego podstawie decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia, nie jest wcale potrzebny wyrok skazujący w stosunku do ubezpieczonego.

Należy wskazać, że z akt sprawy, w tym z wyroku z dnia 27 marca 2007 r., sygn. akt IV K 665/06 wynika, że wnioskodawcy udzielono pomocy w uzyskaniu nienależnie pobranego świadczenia i poprzez złożenie dokumentów poświadczających nieprawdę ubezpieczony doprowadził ZUS do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy w okresie od 1 lipca 1998 r. do 30 czerwca 2001 r.

Podobne argumenty przytoczyć należy w odniesieniu do zarzutu niezawieszenia postępowania w związku z toczącym się postępowaniem karnym.

Po pierwsze w opisanych okolicznościach w ogóle nie było potrzeby zawieszania postępowania, a po drugie nawet gdyby było to w jakimś zakresie zasadne, to powyższe zaniechanie, nie podlegałoby ocenie jako „rażące naruszenie prawa”.

A zatem brak podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 16 stycznia 2008 r. wskazanych w art. 156 k.p.a. Decyzja ta bowiem nie została wydana z rażącym naruszeniem prawa.

Zatem decyzja organu rentowego z dnia 30 marca 2018 r. jest w pełni prawidłowa.

Na marginesie trzeba nadto dodać, że mając na względzie treść w/w orzecznictwa należy wskazać, że brak było podstaw by w niniejszym postępowaniu o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 16 stycznia 2008 r. z powodu rażącego naruszenia prawa (art. 156 k.p.a.) badać zasadność w/w decyzji. Sąd jedynie badał czy decyzja została wydana z naruszeniem prawa.

Z tych przyczyn Sąd oddalił odwołanie od decyzji z 30 maja 2018 r. stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., o czym orzekł, jak w pkt 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz.265).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.